

Surat husi Tiago

Tiago hahuu nia surat

¹ Surat nee husi hau, Tiago.[☆] Hau Maromak nia atan ho Nai Jesus Kristu nia atan.

Hau hakerek surat nee ba maluk Judeu sira nebee namkari hela iha NASAUN sel-seluk. Kumprimentus ba imi hotu.

Hamriik metin iha tentasaun laran

² Maun-alin sira, bainhira imi hasoru tentasaun oi-oin, haksolok deit ba.

³ Tanba imi hatene katak, se ita liu tentasaun nebee koko ita nia fier mak ita aprende atu aguenta nafatin.

⁴ Imi tenki aguenta nafatin too imi sai ema nebee moris loos, kompletu, i la falta buat ida.

⁵ Maibee se iha imi rumा falta matenek hodи hatene Maromak nia hakarak, entaun husu ba Maromak mak Nia sei foo. Tanba Nia foo ba ema hotu-hotu ho laran luak, i Nia la litik ita bainhira ita husu.

⁶ Maibee bainhira imi husu, imi tenki husu ho laran metin, la bele laran ru-rua. Tanba see mak laran ru-rua, nia hanesan laloran nebee baku bamai iha anin boot.

⁷ Ema hanesan nee lalika mehi atu simu buat rumा husi Nai Maromak.

⁸ Ema nee ohin hanoin ida, aban hanoin seluk fali. Saida mak nia halo, nia namlele hela deit.

[☆] **1:1** Mateus 13:55; Marcos 6:3; Apostolu sira nia Istoria 15:13; Galásia 1:19

Ema kiak ho ema riku

⁹ Ema sarani nebee kiak, tenki haksolok, tanba Maromak hasae tiha nia ba iha fatin aas.

¹⁰ I ema sarani nebee riku, tenki haksolok bainhira Maromak hatuun nia. Tanba ema riku sei la dura, hanesan ai funan fuik nebee la kleur namlaik ona.

¹¹ Ai funan bele kapaas, maibee bainhira loro matan sae, nia manas halo ai nee namlaik tiha i nia funan monu, nunee nia furak lakon tiha. Ema riku mos sei sai hanesan nee. Iha tempu nebee nia sei fadigadu hela ho nia negosiu, nia namlaik monu tiha.◊

Tentasaun nunka mai husi Nai Maromak

¹² Maromak foo bensaun ba ema nebee aguenta ho pasiensia kuandu hasoru tentasaun oi-oin nebee koko nia fiar. Bainhira nia manaan, Maromak sei foo premiu ba nia. Premiu nee mak moris nebee Maromak promete ona atu foo ba ema nebee hadomi Nia.

¹³ Se iha buat rumu mak dada imi atu halo sala, imi la bele dehan, "Ida nee mai husi Maromak." Tanba la iha buat ida mak bele dada Maromak atu halo sala, i Maromak mos nunka dada ema ida atu monu ba sala.

¹⁴ Maibee hakarak aat nebee iha ita nia laran mak provoka ita hodi rasta ita monu ba lasu.

¹⁵ Se ita halo tuir hakarak aat nebee mak iha ita nia laran nee, ita halo sala. I se sala nee buras iha ita nia aan, too ikus sala nee lori ita ba mate.

¹⁶ Maun-alin doben sira, bainhira ema bosok imi kona ba buat sira nee, keta fiar!

¹⁷ Prezenti diak ho furak hotu-hotu nebee ita simu, mai husi Aman Maromak. Nia mak halo

◊ **1:11** Isaias 40:6-7

loro matan, fulan ho fitun sira. Buat sira nee muda beibeik, maibee Maromak nunka muda.

¹⁸ Maromak desidi atu foo moris mai ita liu husi Nia liafuan, Nia liafuan nee loos. Nunee, husi buat hotu-hotu nebee Nia halo iha lalehan ho rai, Nia konsidera liu ita, hanesan batar fulin diak nian nebee toos nain taa uluk hodi ofere se ba Maromak.

Rona Nai Maromak nia liafuan hodi halo tuir

¹⁹ Maun-alin doben sira, hanoin di-diak! Imi tenki prontu hodi rona, keta ansi koalia, i keta hirus lalais.

²⁰ Tanba ita ema nia hirus la lori ita atu moris loos tuir Maromak nia hakarak.

²¹ Nee duni imi tenki soe tiha imi nia hahalok foer ho hahalokaat sira hotu. Haraik aan hodi simu liafuan nebee Maromak kuda iha imi nia laran, liafuan nee mak bele salva imi.

²² Maromak nia liafuan nee, imi tenki halo tuir, la bele rona deit! Se lae, imi bosok imi nia aan rasik.

²³ Kuandu ema rona ona liafuan nee, maibee la halo tuir, nee hanesan nia fihir nia aan iha lalenok.

²⁴ Haree hotu tiha, nia fila kotuk haluha kendas nia oin halo nusaa.

²⁵ Maromak nia lei nee diak teb-tebes i bele foo liberdade mai ita. Nunee imi tenki foo atensaun di-diak ba lei nee. Keta haluha fali buat nebee imi rona tiha ona, maibee hanoin beibeik hodi halo tuir. Se imi halo hanesan nee, imi hetan bensauh husi Maromak iha buat hotu-hotu nebee imi halo.

²⁶ Se ema rumah hanoin nia badinas tuir religiaun, maibee la sukat di-diak nia ibun, nia bosok nia aan rasik. Religiaun hanesan nee saugati deit.

²⁷ Relijiaun nebee ita nia Aman Maromak konsidera loos ho moos mak nee; Ita tenki tau matan ba oan kiak sira ho feto faluk sira nebee iha susar nia laran, i tenki kuidadu ita nia aan atu la bele tuir hahalokaat mundu nian.

2

La bele fihir ema

¹ Maun-alin sira, ita nia Nai Jesus Kristu nee Kbiit Nain. Nudar ema nebee fiar ba Nia, imi la bele fihir ema.

² Ezemplu, iha ema nain rua baa tuir imi nia enkontru. Ida riku hatais ropa folin karun ho kadelo osan mean iha nia liman, ida kiak hatais hena bosan nebee naklees.

³ I imi simu kendas ema riku nee ho respeitu hodi dehan, "Senhor, favor mai tuur iha oin." Maibee ba ida kiak nee, imi dehan, "O hamriik iha kotuk nebaa", se lae, "Tuur deit iha rai."

⁴ Se imi halo nunee, imi foti imi nia aan hanesan fali juis nebee laran aat hodi konsidera imi nia maluk sarani balu liu fali sira seluk.

⁵ Maun-alin doben sira, rona mai. Maromak hili ona ema kiak iha mundu nee atu riku iha fiar hodi tama iha Nia reinu, hanesan Nia promete tiha ona ba ema nebee hadomi Nia.

⁶ Maibee imi hatuun fali ema kiak. Afinal imi hatene katak ema riku mak hanehan imi hodi obriga imi baa hataan iha tribunal.

⁷ Sira mak hatete aat ita nia Nai nia naran nebee boot teb-tebes.

⁸ Iha Livru Sagradu ita nia Liurai foo ukun fuan ida nebee dehan, "O tenki hadomi o nia maluk hanesan o hadomi o nia aan rasik." Se

imi halo tuir ukun fuan nee, imi halo buat nebee loos.[☆]

⁹ Maibee se imi haree ema balu diak i la konsidera ema seluk, imi halo sala, i hatudu katak imi ema nebee kontra Maromak nia ukun fuan.

¹⁰ Se ema ruma halo tuir ukun fuan tomak maibee nia kontra fali ukun fuan ida deit mos, nia kontra tiha ona ukun fuan hotu kedas.

¹¹ Ezemplu, Maromak foo ona ukun fuan ida nunee: "La bele halo sala ho ema nia feen ka laen." Nia mos foo ukun fuan seluk dehan, "La bele oho ema." Nunee, se imi la halo sala ho ema nia kabem, maibee imi oho ema, imi sai ona ema nebee kontra Maromak nia ukun fuan tomak.[☆]

¹² Aban-bainrua Maromak sei foo justisa tuir ukun fuan nebee mak halo ita sai livre. Nee duni, imi nia liafuan ho imi nia hahalok tenki haan malu ho ukun fuan nee.

¹³ Tanba ema nebee mak la hatudu laran luak ba nia maluk sira, aban-bainrua Maromak tesi ema hotu nia lia, Nia mos la hatudu laran luak ba ema nee. Maibee see mak hatudu laran luak ba nia maluk, Maromak mos hatudu laran luak ba nia.

Fiar ba Nai Jesus maibee la hatudu hahalok diak, la iha folin

¹⁴ Maun-alin sira, se ema ruma dehan nia fier ba Jesus Kristu maibee nia hahalok diak la iha, fier hanesan nee iha folin saida? Fiar nee bele salva nia ka lae? La bele!

¹⁵ Hanoin took, se karik iha maluk sarani ruma presiza hena ka hahaan,

[☆] **2:8** Levítiku (Imamat) 19:18 [☆] **2:11** Ézodu (Keluaran) 20:13, 14; Deuterónómiu (Ulangan) 5:17, 18

16 maibee imi la foo, i imi dehan deit, “Fila ho laran hakmatek. Hatais faru manas ba, i haan halo bosu ba!” Liafuan nee la iha folin buat ida.

17 Nunee mos ita nia fiar, se ita la hatudu liu husi hahalok, fiar nee buat maten ida.

18 Karik ema rumá dehan, “Iha ema balu fiar deit, i balu hatudu hahalok diak.” Hau hataan, “Se o la hatudu hahalok diak, oinsaa mak hau bele haree katak o fiar ba Kristu? Maibee o bele haree katak hau fiar, liu husi hau nia hahalok.”

19 O fiar Maromak mesak ida deit, la iha tan seluk. Nee loos! Maibee diabu sira mos fiar nunee, nee mak diabu sira nee nakdedar ho tauk.

20 Beik-teen! Imi hakarak hau esplika saida tan para imi bele kompriende katak, fiar ba Maromak maibee la hatudu liu husi hahalok, saugati deit?

21 Hanoin took ita nia bei-ala Abraão. Nia halo tuir Maromak nia orden hodi tau nia oan Isac ba iha meza sakrifisiu atu ofereše ba Maromak. Tanba nee mak Maromak simu Abraão hodi konsidera nia ema ida nebee moris loos.[☆]

22 Nunee ita haree katak Abraão nia fiar ho nia hahalok lao hamutuk. Nia hahalok halo nia fiar sai kompletu.

23 Nee tuir lo-loos buat nebee hakerek iha Livru Sagradu dehan, “Abraão fiar ba Maromak, nee mak Maromak hamoos nia sala hodi simu nia.” I Maromak bolu nia dehan, “belun.”[☆]

24 Agora imi hatene ona katak, ita fiar deit la too, ita tenki hatudu hahalok diak foin Maromak simu ita.

[☆] **2:21** Jénesis (Kejadian) 22:1-14 [☆] **2:23** Jénesis (Kejadian) 15:6; 2 Krónikas (Tawarikh) 20:7; Isaías 41:8

²⁵ Haree exemplu ida tan husi Rahab, feto luroon ida. Bainhira espiau Israel sira baa iha Rahab nia rain, nia subar sira iha uma, depois haruka sira halai sai liu husi dalam seluk, para ema la bele oho. Tanba Rahab nia hahalok diak nee mak Maromak simu nia hodi konsidera nia ema ida nebee moris loos.[☆]

²⁶ Isin lolon nebee la iha iis, mate. Nunee mos fiar nebee la hatudu ho hahalok diak, nee hanesan buat maten ida.

3

Kuidadu di-diak o nia ibun

¹ Maun-alin sira, diak liu imi balu deit mak sai mestri hodi hanorin sarani sira, la bele barak. Tanba imi hatene katak, ita nebee hanorin sarani sira, Maromak sei foo justisa todan liu ba ita duke ba ema seluk.

² Ita hotu halo sala oi-oin. Se iha ema ruma nebee nunka koalia sala karik, ema nee moris loos i nia konsege domina nia aan tomak.

³ Ita bele foti exemplu husi kuda. Ita kesi tali iha kuda nia ibun para ita bele domina kuda nee. Nunee kuda lao ba-mai tuir ita nia hakarak.

⁴ Eexamplu ida tan mak roo. Maski roo boot, i anin nebee dudu roo nee mos makaas, maibee kapitaun roo bele dulas kamudi kiikoan hodi halo roo boot nee fila ba fila mai tuir nia hakarak.

⁵ Nunee mos ita nia ibun.* Maski ita nia ibun nee parte kiikoan iha ita nia isin lolon, maibee

[☆] **2:25** Josué 2:1-21 * **3:5** Iha versikulu 5-10, Tiago temi “nanaal” hodi hatudu ba ema nia koalia. Iha lian Tetun, ita dehan “ibun”. Por exemplu, ita dehan “ibun boot”, laos “nanaal boot”.

ita uza hodi foti aan kona ba buat boot. Hanoin took. Ahi kiikoan ida bele sunu mutuk ai laran boot ida.

⁶ Ita nia ibun mos hanesan ahi. Iha ita nia isin lolon nee, ita nia ibun nakonu ho buat aat nebee estraga ita nia aan tomak. Nee hanesan ita nia ibun lori ahi infernu nian hodi sunu ita nia moris tomak.

⁷ Ita ema bele hamaus animal fuik oi-oin, manu fuik, animal nebee dolar iha rai, ho ikan iha tasi. Animal sira nee hotu ita domina tiha ona para halo tuir ita nia hakarak.

⁸ Maibee la iha ema ida mak bele domina nia ibun para halo tuir nia hakarak. Tanba ita nia ibun fuik ho aat, nakonu ho veneno nebee halo mate ema.

⁹ Ita uza ita nia ibun hodi hahii Nai Maromak ita nia Aman. Ita mos uza ita nia ibun nee hodi foo malisan ba ema seluk, afinal ema nee mos Maromak halo hanesan Nia Aan.

¹⁰ Nunee ita uza ita nia ibun hodi hahii Maromak ho mos foo malisan ba ema seluk. Maun-alin sira, la bele nunee! [†]

¹¹ Bee moos ho bee meer la bele sai husi bee matan ida deit.

¹² Maun-alin sira, ai figeira bele foo fuan oliveira ka? Ai uvas bele foo fuan figeira ka? La iha. Nunee mos bee matan ida nebee meer la bele foo fali bee moos.

Matenek lo-loos mai husi Nai Maromak

¹³ Iha ema ruma husi imi matenek hodi kompriende Maromak nia dalan ka? Se nunee nia tenki moris loos i halo buat diak ho haraik aan hodi hatudu katak matenek nee mai husi Maromak.

[†] **3:10** Jénesis (Kejadian) 1:26

¹⁴ Maibee se o laran moras hela deit ema seluk i hakarak manaan mesak deit, entaun la bele bosok ema hodi gaba aan dehan o nee ema matenek.

¹⁵ Matenek hanesan nee laos mai husi lalehan maibee mai husi mundu. Matenek nee laos tuir Maromak nia Espiritu, maibee tuir fali diabu.

¹⁶ Se o laran moras hela deit ema seluk i hakarak manaan mesak deit, o sei halo rungranga ho hahalokaat oi-oin deit.

¹⁷ Maibee matenek nebee mai husi Maromak mak nee: Primeiru tenki moos, depois halo ita gosta dame, konsidera ema seluk, rona ema seluk, laran luak, gosta ajuda ema, la haree ba ema boot ka kiik, i halo ho laran.

¹⁸ Bainhira dame nain sira lori dame, too ikus ema mos halo buat diak ba malu, hanesan mos toos nain kuda fini, too nia tempu nia hetan rezultadu barak.

4

Hakruuk ba Nai Maromak

¹ Tanba saida mak imi istori malu beibeik, too baku malu? Tanba imi kaan buat oi-oin deit, halo imi nia laran la hakmatek.

² Imi kaan atu hetan buat ruma, maibee la hetan, nunee imi atu oho malu tan. Imi hakarak teb-tebes atu hetan sasaan hanesan imi nia maluk nian, maibee imi la hetan, nunee imi istori malu i baku malu. Imi la hetan tanba imi la husu ba Maromak.

³ Imi husu ba Maromak mos, imi la hetan nafatin, tanba imi husu ho objetivu nebee la loos. Imi hakarak hetan para imi goza deit.

⁴ Imi nia laran la foo ba Maromak, hanesan feen nebee gosta fali mane seluk. Imi hatene katak see mak hadomi liu buat mundu nian, nia kontra Maromak. See mak hakarak halo belun ho buat aat iha mundu nee, nia sai Maromak nia inimigu.

⁵ Iha Livru Sagradu hatete, “Maromak tau tiha ona Nia Espiritu iha ita nia laran. Nia Espiritu nee hakarak atu ita foo laran ba Maromak mesak deit, se lae Nia lakohi simu.” Keta hanoin katak liafuan nee mamuk.

⁶ Maski nunee Maromak hatudu liu tan Nia laran diak ba ita. Nee hanesan hakerek iha Livru Sagradu dehan,

“Maromak kontra ema nebee mak foti aan,
maibee Nia hatudu Nia laran diak ba ema
nebee mak haraik aan.”[✳]

⁷ Nee duni hakruuk ba Maromak. Tuba rai metin hodi hasoru Satanás mak Satanás sei halai sees husi imi.

⁸ Hakbesik aan ba Maromak mak Maromak mos hakbesik Aan ba imi. Imi nebee moris iha sala nia laran, hamoos imi nia aan ba. I imi nebee laran ru-rua, foo imi nia laran tomak ba Maromak.

⁹ Diak liu imi laran tristi hodi tanis halerik tanba imi nia sala. Lalika hamnasa tan, maibee tanis ba! Lalika kontenti tan, maibee tristi ba.

¹⁰ Imi tenki haraik aan iha ita nia Nai nia oin mak Nia sei foti sae imi.

La bele hatete aat ema

¹¹ Maun-alin sira, la bele hatete aat imi nia maluk sarani. Se o hatete aat o nia maluk hodi foo sala ba nia, entaun o hatete aat Maromak nia lei hodi dehan lei nee la diak. Se o foo sala ba

[✳] **4:6** Provérbiu (Amsal) 3:34

Maromak nia lei nunee, entaun o laos ona ema nebee tuir Nia lei, maibee o foti aan hanesan fali juis nebee desidi lei nee vale ka la vale.

¹² Maromak mak halo lei, i Nia deit mak iha direitu atu tesi ema nia lia. So Nia deit mak bele salva ema ka foo kastigu ba ema. O nee see fali mak o mos foo sala ba o nia maluk?!

La bele gaba aan

¹³ Iha kontratu nain balu dehan, “Ohin ka aban ami sei baa iha sidade ida nee ka sidade ida nebaa. Ami sei hela iha nebaa tinan ida hodi kontratu manaan osan barak.” Imi nebee foti aan hanesan nee, rona mai!

¹⁴ Imi la hatene loron aban nee saida mak sei mosu. Ita ema nia moris hanesan abu-abu nebee ema haree lalais deit, depois lakon tiha.[☆]

¹⁵ Tuir loos imi tenki dehan, “Se Nai Maromak hakarak, ami sei moris hodi halo ida nee ka ida nebaa.”

¹⁶ Maibee imi gaba aan hodi hanoin katak planu hotu-hotu iha imi nia liman laran. Foti aan hanesan nee sala boot.

¹⁷ Hanoin di-diak! Se ita hatene buat diak nebee ita tenki halo, maibee ita la halo, nee sala ona.

5

Nai Maromak sei kastigu ema riku nebee hanehan ema

¹ Imi ema riku sira, rona mai! Tanis halerik ona ba, tanba terus ho susar atu kona ona imi.

² Imi nia riku-soin nabbeen hotu ona. Imi nia hena diak sira mos, barata haan halo kuak tiha ona.

[☆] **4:14** Provérbiu (Amsal) 27:1

³ Imi nia osan mean ho osan mutin aat tiha ona. Aban-bainrua osan nebee aat ona nee sei sai hanesan sasin hodi hatudu imi nia sala, i sai hanesan ahi hodi haan mutuk tiha imi nia isin. Maski mundu atu besik remata ona, maibee imi sei rai nafatin riku-soin barak ba imi nia aan.

⁴ Ema nebee servisu mate aan ba imi iha imi nia toos, imi la selu. Agora sira halerik tanba kole saugati deit, i sira nia halerik too tiha ona iha Nai Maromak Kbiit Nain nia tilun. *

⁵ Iha mundu nee imi moris patarata hodi goza tuun-sae. Imi halo bokur imi nia aan hanesan karau nebee ema hakiak halo bokur di-diak para oho.

⁶ Ema nebee la iha sala, imi hamonu kastigu hodi oho sira, i sira la iha kbiit atu kontra imi. *

Pasiensia iha terus nia laran

⁷ Nee duni maun-alin sira, imi tenki pasiensia hodi hein Nai Jesus fila fali mai husi lalehan. Haree ba toos nain sira, sira pasiensia hodi hein too udan monu rai foin bele kuda fini. Depois hein tan udan atu rega toos para batar foo isin.

⁸ Imi mos tenki pasiensia nunee, i laran metin nafatin, tanba Nai Jesus besik fila ona.

⁹ Maun-alin sira, keta murmura ba malu, se lae Maromak sei kastigu imi. Haree ba, Juis Boot hamriik ona iha odamatian oin!

¹⁰ Maun-alin sira, profeta sira nebee koalia hodi Nai Maromak nia naran, foo exemplu diak mai ita atu halo tuir. Maski sira hetan terus oioin, maibee sira pasiensia nafatin.

¹¹ Keta haluha ema sira nebee aguenta nafatin iha terus laran, ita rekohese katak sira nee ema

* ^{5:4} Deuteronomiu (Ulangan) 24:14-15 * ^{5:6} Mateus 6:19

nebee hetan bensaun. Ida mak Jó. Imi hatene oinsaa mak nia aguenta iha susar laran, too ikus Nai Maromak foo bensaun ba nia.[☆] Tanba Nai Maromak laran luak teb-tebes i sempre hanoin ema nebee terus.

La bele jura

¹² Maun-alin sira, rona di-diak mai. La bele jura! Atu jura temi lalehan, ka jura temi rai ka buat sel-seluk tan mos, la bele. Se buat ruma loos, dehan deit “Loos.” Se lae, dehan deit “Lae”, para Maromak keta kastigu imi.[☆]

Orasaun nebee iha kbiit

¹³ Se imi sira nee ida hetan terus ho susar, nia tenki harohan ba Maromak. Se imi ida haksolok, nia tenki hananu hahii Maromak.

¹⁴ Se iha ema ruma moras, nia tenki haruka bolu responsavel sarani sira nian atu sira mai harohan ba nia, i kose mina ba nia hodi Nai Jesus nia naran.[☆]

¹⁵ Se sira halo orasaun ho fiar, sira nia orasaun sei halo ema moras nee diak fali. Ita nia Nai sei kura nia, i se ema nee halo sala ruma, Maromak sei hamoos tiha nia sala nee.

¹⁶ Nee duni imi tenki foo sai imi nia sala ba malu i halo orasaun ba malu, atu nunee imi bele hetan kura. Ema nebee moris loos, sira nia orasaun iha forsa teb-tebes hodi halo buat barak.

¹⁷ Ezemplu ida mak profeta Elias. Nia ema hanesan mos ita, maibee bainhira nia harohan ho laran tomak para udan la bele monu iha rai

[☆] **5:11** Jó (Ayub) 1:21-22, 2:10; Salmus (Mazmur) 103:8; Tiago 1:2-3,12 [☆] **5:12** Mateus 5:34-37 [☆] **5:14** Marcos 6:13

Israel, udan la mai duni durante tinan tolu ho balu.[☆]

¹⁸ Depois nia harohan atu udan bele tuun fali mak udan tuun husi lalehan. Nunee ema nia toos foo fali rezultadu diak.[☆]

¹⁹ Maun-alin sira, se imi ida lao sees husi dalan loos, depois ema ruma lori nia fila fali ba Maromak,

²⁰ hanoin di-diak. See mak halo ema sala nain ida fila kotuk ba nia sala, nia salva ona ema nee husi mate tinan ba tinan. I sala barak nebee ema nee halo tiha ona, Maromak sei hamoos.[☆]

[☆] **5:17** 1 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 17:1, 18:1 [☆] **5:18** 1 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 18:42-45 [☆] **5:20** Proverbiu (Amsal) 10:12; 1 Pedro 4:8

**Testamentu Foun ba Ema Hotu
The New Testament in the Tetun Dili language of
East Timor
O Novo Testamento na língua Tetun Dili de Timor
Leste**

Copyright © 2021 Biblia ba Ema Hotu

Language: Tetun Dili

Translation by: Biblia ba Ema Hotu

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 30 Apr 2025 from source files dated 30 Apr 2025

ec11a15b-ac26-5102-b6d0-8c049df10e2c